

Pieczna zastępcza w województwie opolskim w 2018 r.

08.07.2019 r.

 94,2

Dynamika liczby wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w relacji do 2012 r.

W 2018 r. względem 2012 r. liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz w placówkach wsparcia dziennego zmniejszyła się

W 2018 r. w województwie opolskim w relacji do 2012 r. zanotowano zmniejszenie liczby dzieci objętych pieczą zastępczą oraz liczby korzystających z placówek wsparcia dziennego

Pieczna zastępcza

Zgodnie z obowiązującą ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 r. poz. 1815, z późn. zm.) Państwo wprowadziło szereg instrumentów prawnych, których zadaniem jest pomoc rodzinom przeżywającym trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci. Ustawa przewiduje, że pomoc może być udzielana w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W 2018 r. odnotowano znaczący wzrost liczby rodzinnych domów dziecka w relacji do 2012 r.

Tablica 1. Rodzinna pieczna zastępcza
stan w dniu 31 XII

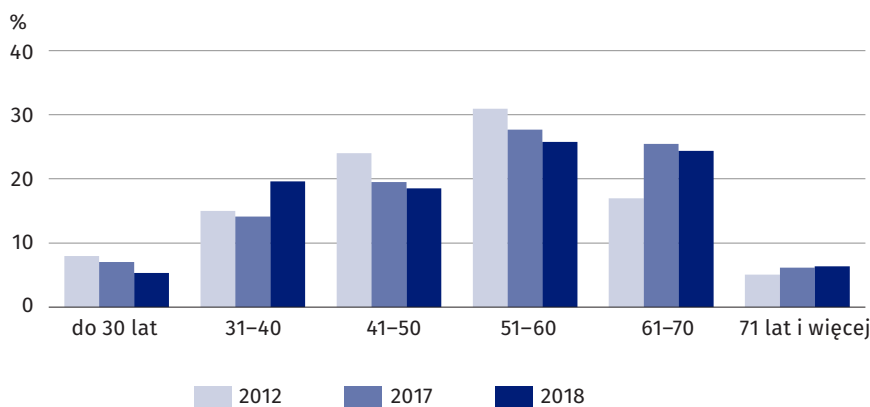
WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2017	2018		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2017=100
Rodziny zastępcze	1072	1005	968	90,3	96,3
Spokrewnione z dzieckiem	708	639	604	85,3	94,5
Niezawodowe	332	323	316	95,2	97,8
Zawodowe ^a	32	43	48	150,0	111,6
Rodzinne domy dziecka	7	20	21	300,0	105,0

a Obejmują zawodowe rodziny specjalistyczne oraz rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz w 2012 r. – zawodową niespokrewnioną z dzieckiem wielodzietną rodzinę zastępczą.

Rodzinna pieczna zastępcza może być sprawowana w formie rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka. W województwie opolskim na koniec 2018 r. opiekę nad dziećmi sprawowało 968 rodzin zastępczych oraz 21 rodzinnych domów dziecka. W skali roku, jak i w porównaniu z 2012 r. zmalała liczba rodzin zastępczych, natomiast wzrosła liczba rodzinnych domów dziecka. Biorąc pod uwagę typ rodziny zastępczej w omawianych latach wzrost dotyczył tylko liczby rodzin zawodowych.

Funkcji rodzinnej pieczy zastępczej najczęściej podejmowały się małżeństwa, jednak ich odsetek w województwie małał na rzecz odsetka osób samotnych. Na koniec 2018 r. udział małżeństw był o 4,8 p. proc. niższy niż notowany w 2012 r.

Wykres 1. Struktura osób pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku
stan w dniu 31 XII

Struktura wieku osób, które sprawowały rodzinną pieczę zastępczą na koniec 2018 r. była zbliżona do notowanej w latach 2017 i 2012. Nadal najczęściej pełnienia tej funkcji podejmowały się osoby w grupie wieku 51–60 lat, choć ich odsetek wyraźnie zmniejszał się.

W rodzinnej pieczy zastępczej w końcu 2018 r. przebywało łącznie 1,5 tys. dzieci (wśród których nieznacznie przeważali chłopcy). W odniesieniu do 2017 r. ich liczba zmniejszyła się o 1,2%, natomiast o 6,5% w porównaniu z 2012 r. Spośród wszystkich dzieci objętych rodzinną pieczę zastępczą, zdecydowana większość, podobnie jak w latach 2017 i 2012, przebywała w rodzinach zastępczych, choć ich odsetek zmniejszał się na korzyść odsetka dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka. Na koniec 2018 r. udział dzieci przebywających w rodzinnych domach dziecka względem 2012 r. zwiększył się 3-krotnie.

W 2018 r. dzieci do 18 roku życia stanowiły 85,6% ogółu dzieci objętych rodzinną pieczę zastępczą

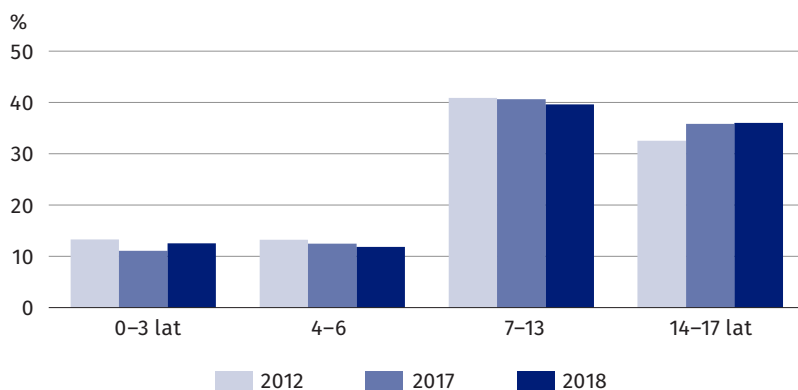
Tablica 2. Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej
stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2017	2018		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2017=100
W rodzinach zastępczych	1536	1374	1350	87,9	98,3
w tym w wieku do 18 roku życia	1375	1139	1148	83,5	100,8
W rodzinnych domach dziecka	39	117	123	315,4	105,1
w tym w wieku do 18 roku życia	38	104	113	297,4	108,7

Analizując liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych według typu rodziny, można zauważyć, że najwięcej ich przebywało w rodzinach spokrewnionych. Wśród wszystkich typów rodzin zastępczych ich udział oscylował w województwie na poziomie ok. 60%, ale zauważalnie malał.

W końcu 2018 r. dzieci do 18 roku życia stanowiły 85,6% wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w województwie podczas gdy w 2012 r. – 89,7%. Analiza poszczególnych grup wieku wykazała, że w omawianych latach najwyższy odsetek stanowiły dzieci w grupie wieku 7–13 lat. Ich udział kształtował się w województwie na poziomie ok. 40%. Najniższe odsetki (oscylujące w granicach 11%–13%) w analizowanym okresie stanowiły dzieci w grupach wieku 0–3 oraz 4–6 lat. W rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka obserwowane tendencje były podobne.

Wykres 2. Struktura dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej do 18 roku życia według grup wieku
stan w dniu 31 XII

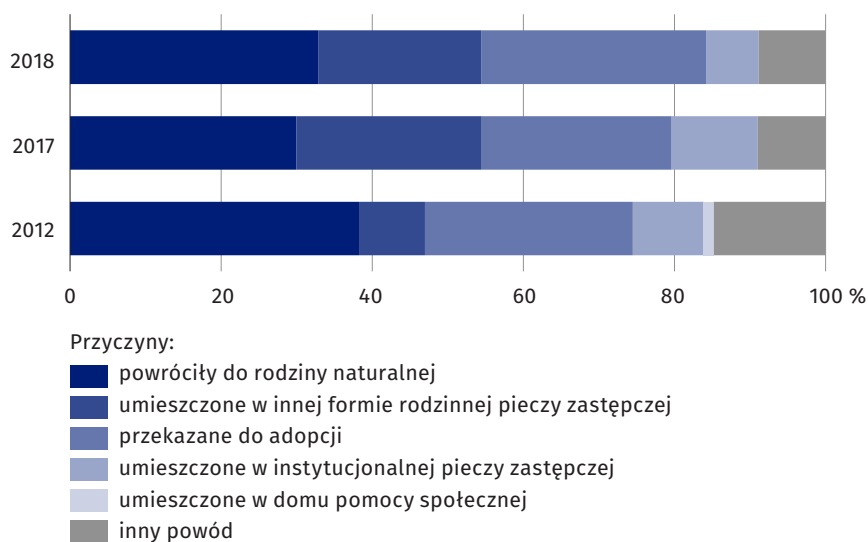

W końcu 2018 r., jak i rok wcześniej, co jedenasty podopieczny umieszczony w rodzinnej pieczy zastępczej posiadał orzeczenie o niepełnosprawności, a w 2012 r. – co dziesiąty.

W 2018 r. rodzinną pieczę zastępczą opuściło 158 dzieci w wieku do 18 roku życia, tj. mniej o 5,4% niż przed rokiem, a o 6,0% więcej w stosunku do 2012 r. Najczęstszym powodem opuszczenia przez małoletnie osoby pieczy rodzinnej, podobnie jak w latach 2017 i 2012, był powrót do rodziny naturalnej. W omawianych latach odsetek tej grupy wychowanków kształtował się na poziomie 30%–40%, choć wykazywał tendencję spadkową. Kolejnymi najliczniej występującymi przyczynami były przekazanie do adopcji oraz umieszczenie dziecka w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej.

Powrót do rodziny naturalnej w 2018 r. był najczęstszą przyczyną opuszczenia przez osoby małoletnie rodzinnej pieczy zastępczej

Wykres 3. Struktura dzieci do 18 roku życia, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą według przyczyn
stan w dniu 31 XII

Ponadto w 2018 r. rodzinną pieczę zastępczą opuściło 113 podopiecznych w wieku powyżej 18 roku życia. W stosunku do 2017 r. ich liczba wzrosła o 36,1%, a w odniesieniu do 2012 r. o 11,9%. Spośród osób pełnoletnich, odsetek wychowanków którzy w 2018 r. usamodzielnili się wyniósł 73,5% i w relacji do 2012 r. był 2-krotnie wyższy.

Instytucjonalna piecza zastępcza, która zapewnia stałą opiekę całodobową, może być sprawowana w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. W województwie opolskim w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonowały tylko placówki opiekuńczo-wychowawcze i na koniec 2018 r. było ich 24. W stosunku do 2017 r. ich liczba wzrosła o 4,3%, a o 26,3% względem 2012 r. Biorąc pod uwagę typ placówki, podobnie jak w latach 2017 i 2012, najwięcej odnotowano placówek typu socjalizacyjnego. Na koniec 2018 r. stanowiły 87,5% wszystkich placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze w końcu 2018 r. dysponowały łącznie 516 miejscami dla podopiecznych (w tym najwięcej w placówkach typu socjalizacyjnego). W relacji do 2017 r. ich liczba wzrosła o 2,8%, natomiast w stosunku do 2012 r. zmniejszyła się o 8,2%.

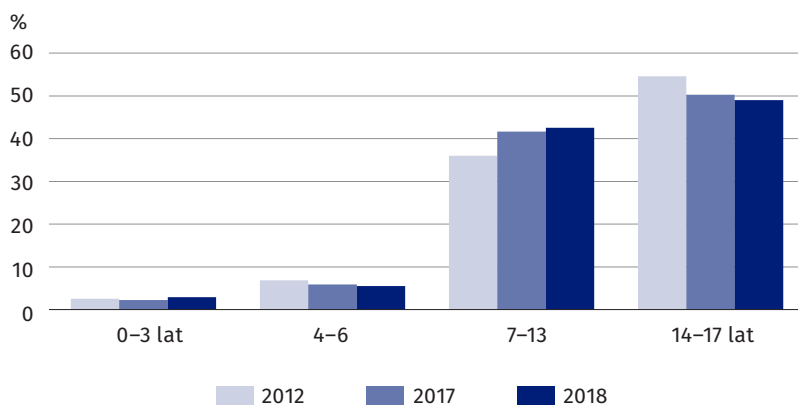
Tablica 3. Placówki opiekuńczo-wychowawcze
stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2017	2018		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2017=100
Placówki	19	23	24	126,3	104,3
w tym socjalizacyjne	14	22	21	150,0	95,5
Miejsca	562	502	516	91,8	102,8
w tym w placówkach socjalizacyjnych	428	488	442	103,3	90,6
Wychowankowie	498	461	469	94,2	101,7
w tym w placówkach socjalizacyjnych	425	446	403	94,8	90,4

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie województwa opolskiego w końcu 2018 r. przebywało łącznie 469 wychowanków (w skali roku wzrost o 1,7%, natomiast w odniesieniu do 2012 r. spadek o 5,8%), z czego zdecydowana większość w placówkach socjalizacyjnych. Podobnie jak rok wcześniej oraz w 2012 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczono więcej chłopców niż dziewcząt.

W 2018 r. wychowankowie do 18 roku życia stanowili 88,7% ogółu osób objętych instytucjonalną pieczą zastępczą

Wykres 4. Struktura wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych do 18 roku życia według grup wieku
stan w dniu 31 XII

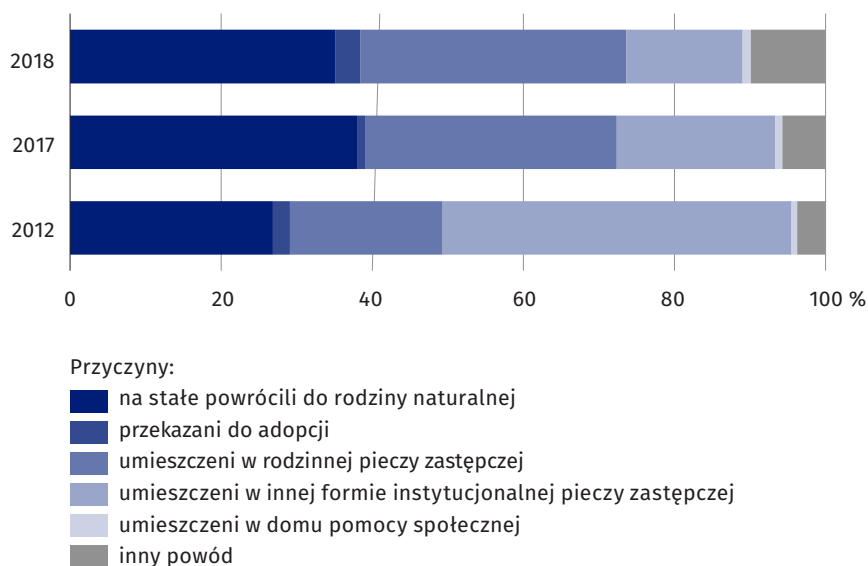

Udział dzieci do 18 roku życia w ogólnej liczbie wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej na koniec 2018 r. wyniósł 88,7% podczas gdy w 2012 r. – 93,8%. Analiza poszczególnych grup wieku wykazała, że w omawianym okresie ponad połowę stanowili podopieczni w najstarszej grupie wieku, tj. 14–17 lat. Najmniej liczną grupą wychowanków były dzieci najmłodsze (w wieku 0–3 lata). Ich odsetek w analizowanych latach nie przekraczał 3%. Zbliżone tendencje zaobserwowano w poszczególnych typach placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Osoby niepełnosprawne, tj. takie, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności stanowiły w analizowanych latach średnio od 7,2% do 7,5% wszystkich wychowanków pieczy instytucjonalnej w województwie.

W 2018 r. placówki opiekuńczo-wychowawcze opuściło 91 dzieci w wieku do 18 roku życia, tj. mniej o 13,3% niż rok wcześniej i o 32,1% w porównaniu z 2012 r. W latach 2017–2018 najczęstszą przyczyną, dla której podopieczni opuszczali placówki był powrót na stałe do rodziny naturalnej, natomiast w 2012 r. umieszczenie w innej formie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wykres 5. Struktura wychowanków do 18 roku życia, którzy ubyli z placówek opiekuńczo-wychowawczych według przyczyn

Ponadto w 2018 r. z placówek opiekuńczo-wychowawczych ubyłoby 67 wychowanków pełnoletnich (więcej o 4,7% niż przed rokiem i o 19,6% w relacji do 2012 r.), spośród których 86,6% usamodzielniało się. Względem lat 2017 i 2012 odsetek ten notował niższe wartości.

Pracę w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w ramach wolontariatu w 2018 r. wspierało 22 wolontariuszy, podczas gdy rok wcześniej – 10, a w 2012 r. – 61.

Placówki wsparcia dziennego

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poza instytucjami o charakterze całodobowym, przewiduje również opiekę dzienną dla dzieci z rodzin, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Pomocy m.in. w nauce, organizacji czasu wolnego oraz rozwoju zainteresowań u dziecka udzielają placówki wsparcia dziennego.

W 2018 r. korzystający z placówek typu opiekuńczego stanowili 64,1% ogółu korzystających z placówek wsparcia dziennego

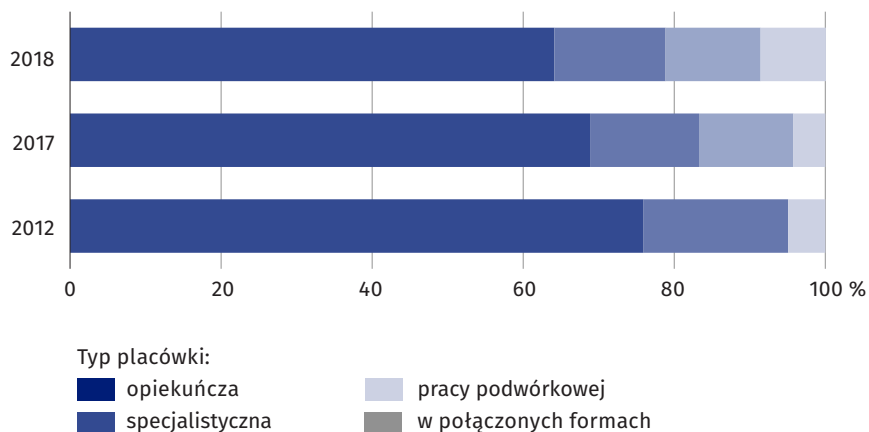
Tablica 4. Placówki wsparcia dziennego
stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2017	2018		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2017=100
Placówki	101	100	102	101,0	102,0
w tym opiekuńcze	86	68	68	79,1	100,0
Miejsca	2866	2522	2439	85,1	96,7
w tym w placówkach opiekuńczych	2291	1721	1609	70,2	93,5
Korzystający (w ciągu roku)	3184	2770	2677	84,1	96,6
w tym z placówek opiekuńczych	2418	1907	1717	71,0	90,0

W województwie opolskim w końcu 2018 r. działały 102 placówki zapewniające dzieciom tego typu wsparcie. W stosunku do 2017 r. oraz 2012 r. ich liczba wzrosła. Spośród wszystkich placówek wsparcia dziennego najczęściej odnotowano placówki opiekuńczych. Na koniec 2018 r. ich udział kształtował się na poziomie 66,7% i względem lat 2017 i 2012 wyraźnie zmalał. Do dyspozycji podopiecznych było 2,4 tys. miejsc (o 3,3% mniej niż rok wcześniej i o 14,9% w relacji do 2012 r.), z których 66,0% oferowały placówki typu opiekuńczego.

W okresie styczeń-grudzień 2018 r. z placówek wsparcia dziennego działających na terenie województwa opolskiego skorzystało łącznie 2,7 tys. dzieci i młodzieży. W skali roku liczba wychowanków spadła o 3,4%, natomiast o 15,9% w odniesieniu do 2012 r. Najliczniejszą grupę podopiecznych, podobnie jak w 2017 r. i 2012 r. stanowili korzystający z placówek typu opiekuńczego. W 2018 r. ich udział wynosił 64,1% ogółu korzystających i był niższy od notowanego w 2017 r. i w 2012 r. (odpowiednio o: 4,7 p. proc i 11,8 p. proc.)

Wykres 6. Struktura korzystających z placówek wsparcia dziennego według typu placówki

Według stanu na koniec 2018 r. osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności stanowiły 4,1% wszystkich korzystających z placówek, w 2017 r. – 4,8%, a w 2012 r. – 4,2%.

Liczba osób pracujących na zasadach wolontariatu w omawianych latach rosła i na koniec 2018 r. była o 5,8% wyższa niż notowana w 2012 r.

Opracowanie merytoryczne:
Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Tel: 77 423 10 01 wew. 103, 510 993 208
e-mail: M.Molodowicz@stat.gov.pl

Rzeczoznawstwo:
Informatorium
Tel: 77 423 10 00 wew. 111, 510 993 218
e-mail: sekretariatUSopl@stat.gov.pl

www.opole.stat.gov.pl

[@opole_STAT](https://twitter.com/opole_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Piecza zastępcza, placówki wsparcia dziennego oraz zakłady stacjonarne pomocy społecznej w województwie opolskim w 2017 r.](#)

[Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2017](#)

[Województwo opolskie 2017 - podregiony, powiaty, gminy](#)

[Warunki życia ludności w województwie opolskim w latach 2016-2017](#)

[Województwo opolskie w liczbach w latach 2016-2017](#)

[Dostępność usług zdrowotnych i opiekuńczych w województwie opolskim w latach 2010-2015](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

[STRATEG](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Warunki życia ludności, pomoc społeczna](#)